

POSTANOWIENIE

Dnia 25 października 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

w sprawie z wniosku J.M.N.
przy uczestnictwie Z. N., K.N. i W.N.
o częściowy dział spadku po J.S. oraz o zniesienie współwłasności,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 25 października 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika postępowania Z.N.
od postanowienia Sądu Okręgowego w S.
z dnia 27 grudnia 2018 r., sygn. akt V Ca (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 8 sierpnia 2018 r. Sąd Rejonowy w S. dokonał częściowego działu spadku po J.S. w ten sposób, że wchodzącą w jego skład działkę nr [...]1 o powierzchni 0, 0576 ha przyznał na własność Z.N. w ½ części i W.N. w ½ części oraz zasądził od nich solidarnie na rzecz trzeciego spadkobiercy J.N. spłatę jego udziału w kwocie 18 288 zł. W tym samym orzeczeniu Sąd Rejonowy zniósł współwłasność zabudowanej działki nr [...]2 o powierzchni 0,0534 ha w ten sposób, że dokonał jej fizycznego podziału na działkę nr [...]3 o powierzchni 0,0469 ha, którą przyznał J.N. i K.N. oraz działkę nr [...]4 o powierzchni 0,0065 ha, którą przyznał Z.N. i W.N.. Tytułem wyrównania udziałów, przy uwzględnieniu poczynionych przez współwłaścicieli nakładów, zasądził od

J. N. i K.N. na rzecz Z.N. i W.N. spłatę w kwocie 58 850,50 zł. Apelacja uczestnika Z. N. została oddalona postanowieniem Sądu Okręgowego w S. z dnia 27 grudnia 2018 r. W związku ze skargą kasacyjną uczestnika Z.N. od tego postanowienia należy podnieść, co następuje:

Zgodnie z art. 519¹ § 4 pkt 4 k.p.c., w sprawach o zniesienie współwłasności lub dział spadku, skarga kasacyjna jest niedopuszczalna, jeżeli wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż 150 000 zł. Z tych względów wymogiem formalnym skargi kasacyjnej w tzw. sprawach działowych jest wyliczenie i wskazanie wartości przedmiotu zaskarżenia (art. 398⁴ § 2 w związku z art. 13 § 2 k.p.c.). Prawidłowość wypełnienia tego obowiązku podlega kontroli sądu drugiej instancji i Sądu Najwyższego, które mogą weryfikować wskazaną kwotę na podstawie akt sprawy, z pominięciem zasad określonych w art. 25 i 26 k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2001 r., IV CZ 20/01, nie publ., z dnia 21 listopada 2001 r., I CZ 152/01, nie publ. oraz z dnia 6 listopada 2002 r., III CZ 98/02, OSNC 2004, Nr 1, poz. 11).

Z uzasadnienia zaskarżonego postanowienia wynika, Sądy *meriti* rozpoznały w jednym postępowaniu nieprocesowym połączone na podstawie art. 219 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., ze względu na związek pomiędzy okolicznościami faktycznymi rozpoznawanych spraw, wynikający z sąsiedztwa działek, dotychczasowego sposobu z nich korzystania, ich wymiaru i kształtu oraz przeważającą tożsamość uprawnionych osób, sprawę o dział spadku, w skład którego wchodziła działka nr [...]1 oraz sprawę o zniesienie współwłasności działki nr [...]2, której współwłaścicielami byli w równych częściach na prawach wspólności ustawowej małżeńskiej J.N. i K.N. oraz Z.N. i W.N..

Zgodnie z art. 219 k.p.c. sąd może zarządzić połączenie kilku oddzielnych spraw, toczących się przed nim, w celu ich łącznego rozpoznania lub także rozstrzygnięcia, jeżeli są one ze sobą w związku faktycznym bądź prawnym lub mogły być połączone jednym pozwem, co w myśl art. 13 § 2 k.p.c. dopuszczalne jest co do zasady również w postępowaniu nieprocesowym (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 1 grudnia 2011 r., I CSK 83/11, nie publ.). Zarządzenie o połączeniu kilku oddzielnych spraw do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia,

podyktowane najczęściej względami na ekonomię procesową, nie pozbawia ich samodzielności, co przejawia się w tym, że w wydanym orzeczeniu łącznym sąd powinien zawrzeć rozstrzygnięcie o roszczeniach z każdej z połączonych spraw (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 22 września 1983 r., I CR 158/67, OSNCP 1968, nr 6, poz. 105 i z dnia 26 września 1983 r., I CPR 101/83, OSPiKA 1984, nr 7 - 8, poz. 173). Skoro połączone sprawy zachowują odrębność, wartość przedmiotu sporu i odpowiednio wartość przedmiotu zaskarżenia połączonych spraw nie podlegają sumowaniu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2012 r., II CSK 439/11, nie publ.). Oznacza to zatem konieczność badania dopuszczalności skargi kasacyjnej oddzielnie dla każdej z połączonych spraw.

W rozpoznawanym przypadku Z.N. zaskarżył w skardze kasacyjnej postanowienie Sądu Okręgowego w całości, wskazując jako wartość przedmiotu zaskarżenia kwotę 232 423,00 zł, a zatem sumę wartości działki nr [...]1 (36.576 zł) oraz działki nr [...]2 (195.847 zł) ustalone na podstawie opinii biegłego sądowego. Z powyższego wynika, że wartość przedmiotu zaskarżenia w sprawie o dział spadku jest niższa od 150 000 zł, wobec czego w tym zakresie skarga jest niedopuszczalna. Ocenie w ramach przedsądu podlega zatem skarga kasacyjna w pozostałej części.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej skarżący wskazał, że jest ona oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) ze względu na łączne rozpoznanie w ramach jednego postępowania nieprocesowego, dwóch spraw: o dział spadku i zniesienie współwłasności, pomimo że, w ocenie skarżącego, powinny być one rozpoznane oddzielnie z powodu odmiennego przedmiotu postępowania (różne nieruchomości) oraz odmiennego kręgu osób zainteresowanych. Wprawdzie w obu tych sprawach taki status mają Z.N., W.N. i J.N., bo są współwłaścicielami obu wskazanych działek, ale już żona J.N.- K.N. nie jest spadkobiercą działki nr [...]1. Oparcie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania na przytoczonej przyczynie kasacyjnej nakładało na skarżącego powinność wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia wskazanych przez niego przepisów prawa materialnego lub procesowego. Oczywiście tego naruszenia polega na tym, że jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby zagłębiania się w szczegóły sprawy lub

dokonywania poszerzonej analizy istotnych dla wyniku sprawy przepisów. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której naruszenie to doprowadziło do wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 r., Nr 13, poz. 230).

Skarżący nie uczynił zadość powyższym wymaganiom, nie wyjaśnił bowiem, w jaki sposób łączne rozpoznanie wskazanych spraw miało wpływ na wynik sprawy, a w szczególności doprowadziło do wydania oczywiście wadliwego orzeczenia w sprawie o zniesienie współwłasności działki nr [...]2. Skarżący pominął także przywołane wyżej stanowisko judykatury, że przewidziana w art. 219 k.p.c. możliwość połączenia oddzielnych spraw celem ich łącznego rozpoznania, jeżeli pozostają one ze sobą w związku lub mogły być objęte jednym pozwem, w myśl art. 13 § 2 k.p.c. dopuszczalna jest co do zasady również w postępowaniu nieprocesowym, zwłaszcza jeśli przemawiają za tym względy celowości i ekonomii postępowania (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 1 grudnia 2011 r., I CSK 83/11, nie publ. i z dnia 6 lipca 2012 r., V CSK 313/11, nie publ.). Jak wskazał Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z dnia 1 grudnia 2011 r. łączne rozpoznawanie spraw na tej podstawie uzasadnione jest wówczas, gdy istnieje taki związek pomiędzy okolicznościami faktycznymi, uzasadniającymi żądania wniosków, który umożliwi sądowi wykorzystanie przy rozpoznawaniu połączonych spraw tego samego materiału dowodowego.

W tym stanie rzeczy orzeczono, jak w sentencji.

as]

jw